

Bibliography:

1. Манакин В.М. Мова і міжкультурна комунікація. К., 2012. 288 с.
2. М'язова І.Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація» // Філософські проблеми гуманітарних наук, 2006. № 8. С. 108 – 113.
3. Edward T.Hall «The silent language», print Book, English, edition:[1st ed.], publisher :Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York, 2009.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-261-6-75>

**RESISTANCE DISCOURSE OF UKRAINIAN PRESIDENT
ZELENSKY: «TOWARDS CORDIALITY»****ДИСКУРС ОПОРУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЗЕЛЕНСЬКОГО:
«ШЛЯХ ДО ТЕПЛА»****Potapenko S. I.**

*Doctor of Philological
Sciences, Professor,
Professor at the Department of English
Philology and Language Philosophy,
Kyiv National Linguistic University
Kyiv, Ukraine*

Потапенко С. І.

*доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри англійської
філології і філософії мови,
Київський національний
лінгвістичний університет
м. Київ, Україна*

До недавнього часу дискурс опору пов'язували з боротьбою всередині країн соціальних груп зі слабким впливом через їхній гендер, етнічну належність, походження, національність, сексуальну орієнтацію тощо [2, с. 10]. Проте з початком російсько-української війни цей різновид дискурсу включив тексти, задіяні для боротьби на міжнародній арені. Ван Дейк зазначає, що аналіз дискурсу опору в Україні є ключовим (So, the analysis of resistance discourse in Ukraine is crucial) (особисте листування). Відповідно, ведемо мову про дискурс опору українського президента Володимира Зеленського, який складається з двох частин: національної, представленої щоденними зверненнями до народу, та міжнародної, яка включає промови у парламентах інших держав. Виступи останньої групи будуються за тринарною моделлю, яка охоплює три види концептів і мовленнєвий акт подяки або заклику до

підтримки. Концепти включають боротьбу проти ворога; спільні риси, які об'єднують українців з іншим народом; національні концепти, що нагадують сучасний стан України.

Одним із перших серед звернень до парламентів світу був виступ українського президента у Сеймі Республіки Польща 11 березня 2022 року [1]. У композиції цієї промови концепти зближення Польщі й України та боротьби проти ворога конструюються через взаємодію фігури й фону, тобто більш і менш виокремлених складників. Із фігурою в основній частині промови співвідноситься концепт зближення, а з фоном – боротьба, зображена в різних ракурсах. Вказане протиставлення концептів зближення й боротьби за домінування першого завершується мовленнєвим актом подяки.

Розгортання концепту зближення між поляками й українцями проходить в основній частині тексту кілька етапів: потепління стосунків; сусідства; братерства; злиття; 90-мільйонної спільноти; потужного союзу.

Розгортання концепту зближення починається зі словосполучення *«треба буде пройти з Польщею довгий час»* у найпершому висловленні виступу: *«Коли я став президентом у 2019 році, тоді відчувалося, що нам треба буде пройти з Польщею довгий шлях»*.

Етап потепління стосунків позначений словосполученнями *«пройти цей час швидко»* та *«шлях до тепла»*, останнє з яких також тлумачимо як шлях до сердечності. Посилення етапу потепління характеризується зустрічами та їх результатами, позначеними словосполученнями *«ми рідні»*, *«зустрічі»*, *«від зустрічі до зустрічі»*, *«прохолода зникала»* в уривку *«Я пам'ятаю мої перші зустрічі з Анджеем Дудою. Від зустрічі до зустрічі все змінювалося. Прохолода зникала»*.

Гарне сусідство з поляками підкреслюється антитезою між двома видами сусідів: тим, *«який вочевидь діє без Бога»* і *«б'є по-звірячому»*, й тим, *«який підставить плече»* і *«протягає руку допомоги»*.

Братерство з поляками характеризується однойменною метафорою, позначеною іменником *«брате»* у висловленні *«Брате, твій народ не залишиться з ворогом сам на сам»* і словосполученням *«брати і сестри»* у твердженні *«Польські брати і сестри з нами»*.

Етап злиття поляків та українців характеризується зникненням між нашими двома державами будь-яких кордонів: *«Стало ясно, що між нами, між нами народами більше немає кордонів. Будь-яких фізичних. Будь-яких історичних. Будь-яких особистих»*. Важливість цього етапу підкреслюється твердженням з трикратним вживанням іменника *«мир»*:

«[...] між нашими народами панує справжній мир. Мир між рідними. Мир між братами».

Важливість зближення, яке трансформується в єднання, підкреслюється зверненням до фонового концепту боротьби, який ословеснюється у двох ракурсах: прихованого й відкритого протистояння. Перше позначене одиницями «*по-різному*» і «*порізно*» у висловленні «*Дуже довго різні «інтересанти» намагалися створити враження, ніби українці та поляки живуть по-різному. І порізно. Навіщо вони це все робили?»*. Відповідь на поставлене запитання знаходимо у передбаченні колишнього президента Республіки Польща Леха Качинського: «*Ми чудово знаємо: нині Грузія, завтра – Україна, післязавтра – країни Балтії, а потім, можливо, прийде час на мою країну – Польщу*». Відкрита боротьба з ворогом позначена сполученням інклюзивного займенника «*ми*» з дієсловом «*боремося*», повтореним двічі, та групою присудка «*маємо силу*» у фрагменті «*І сьогодні ми боремося [...]. Ми боремося разом. Ми маємо силу*».

Етап 90-мільйонної спільноти переданий сполученням числівника з одиницею «*разом*»: «*Пам'ятайте, нас разом 90 мільйонів! Ми разом можемо все*».

Завершальний етап формування потужної єдності втілюється одиницями «*союз*», «*зустріли*», «*рідні*». Утворений союз характеризується як надзвичайно потужний, що виник із реальності й з тепла, позначенням якого починається текст: «*Я відчуваю, що ми вже сформували дуже сильний союз [...]. Але союз, який виріс із реальності, а не зі слів на папері. З тепла у нашому серці, а не з промов політиків на самітах*».

Надалі союзницькі стосунки, які переросли у родинні, доводяться прикладами того, як поляки зустріли півтора мільйона українських біженців, які покинули країну на момент промови: «*Ви зустріли наших людей у своїх родинах. З польською делікатністю. З братською добротою. [...] Це просто між рідними*».

Вибудова концепту зближення між поляками й українцями завершується звертанням до польського президента і його дружини іменами Анджей і Агата: «*Тому я звертаюся так просто: друже Анджею, дорога Агато!*».

Синтез концептів зближення й захисту свободи в кінці виступу відбувається в три етапи. Перший – перформативний – позначений дієсловом «*стверджую*»: «*Тому я стверджую – ми вже об'єдналися*». Другий – залучає аргумент-висловлення папи Івана Павла II про важливість єднання: «*Об'єдналися, щоб, як за словами великого поляка,*

близького друга України, блаженної пам'яті Івана Павла II, постійно здобувати і творити свободу». Третій – стверджує єдність заради захисту свободи: «[...] я певнений, що захищати свободу ми точно будемо разом із вами [...]».

Мовленнєвий акт подяки, за яким стоїть концепт допомоги, акцентований двократним уживанням одиниці «вдячний»: *«Я вдячний за допомогу, яку ми вже отримали від вашої держави, від вашого народу. Я вдячний за зусилля, яких ви докладаете, щоб ми могли забезпечити українське небо».*

Таким чином, виступ президента Зеленського у Сеймі Республіки Польща побудований на взаємодії концептів зближення двох народів і боротьби через протиставлення фігури й фону, що створює умови для підкреслення єдності двох держав у боротьбі проти російської агресії. Вербалізація концепту зближення проходить шість етапів: потепління стосунків, сусідства, братерства, злиття, 90-мільйонної спільноти, потужного союзу. Все це створює враження накопичення сил задля боротьби проти ворога, який б'є по-звірячому, та закладає основу для мовленнєвого акту подяки, що завершує промову.

Література:

1. Зеленський В. Виступ президента України Володимира Зеленського в Сеймі Республіки Польща 11 березня 2022 року. Accessed at: <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-v-sejmi-res-73497>
2. Van Dijk T.A. Social Movement Discourse: Manifestos. Text and Practices. (Eds.) Carmen-Rosa Caldas Coulthard & Malcolm Coulthard. London: Routledge, 2022.